

WERINON

— UITGAVE VAN DE —
HISTORISCHE KRING · NEDERHORST DEN BERG

JUNI 2001 · NR 42

Uitg. M. G. Roukens Jr.

Groei uit Nederhorst den Berg

Historische Kring Nederhorst den Berg

Bestuur	Voorzitter	J.E. Jansen, Dammerweg 15E 1394 GM NdB, tel. 0294-254152
	Secretaris	A.M.E. Baar, Torenweg 9 1394 EA NdB, tel. 0294-251804
	Penningmeester	C. Schoordijk - Snoek, Vincent van Goghstraat 6 1394 BE NdB, tel. 0294-253119
	Leden	J.F.A. Baar, Kerkstraat 6 1394 CX NdB, tel. 0294-254309 K. Scherpenhuijsen, Overmeerseweg 76 1394 BE NdB, tel. 0294-251727 R.J. Verkaik, Pieter de Hooghlaan 24 1394 GK NdB, tel. 0294-254317
Redactie		G.J.M. Baar, Zoddeland 26 1394 KR NdB, tel. 0294-254368
		T. Griffioen, Kuijerpap 6 1394 DA NdB, tel. 0294-254106
		J.F.A. Baar, Kerkstraat 6 1394 CX NdB, tel. 0294-254309
Tekstverwerking		N.W.J. Breed, tel. 0294-251645
Omslag, ontwerp		P. Griffioen, tel. 0294-254603
Lidmaatschap		f 27,50 per jaar Bankrekeningnr. 32.82.24.138 RABOBANK Nederhorst den Berg
Informatie en documentatie		Maandagavond van 19.30 tot 21.30 uur. Bovenverdieping, Sporthal De Blijk. Blijklaan 3 NdB
E-mail Internet		HistorischeKring.N.d.B@hetnet.nl www.historischekring.nl

ISSN 1389-319X

Niets uit deze uitgave mag, op welke manier dan ook, verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van het bestuur.

Nederhorst den Berg

Historische Kring

juni 2001, nummer 42

jaargang 11

opgericht: januari 1988

Inhoud:

Pagina

2	-	Mededelingen en berichten
7	-	Van de kaart - Ruud Verkaik
8	-	De herberg in Overmeer (1) - Anneke van der Werff
11	-	Brood, daar zit wat in - Jan Baar
22	-	De melkwinkel van Smit in de Horstermeer van 1927-1954 - Betty Smit
23	-	Wonen in de Prutmolen (2) - Marieke Verheul
27	-	Wie roept daar.....? - Gerard Baar

Foto omslag: de Reevaart, zomer 1900

Collectie: Ruud Verkaik

MEDEDELINGEN EN BERICHTEN

PROGRAMMA 2001

- *Zaterdag 16 juni:* Excursie naar de buitenplaats Gooilust in 's-Graveland. Nadere mededelingen via De Brug. Zie ook Werinon maart 2001.
- *Vrijdag 5 oktober 2001:* Lezing. Het onderwerp wordt nader bepaald.
- *Vrijdag 23 november 2001:* Dialezing "Dood en begraven" – E.Maes.

Lezing DOOD EN BEGRAVEN door Edwin Maes

Het is niet alleen de rust die het bezoek aan een begraafplaats de moeite waard maakt. Ook in cultuurhistorisch opzicht zijn begraafplaatsen bijzonder interessant. Aanleg, beplanting, gebouwen en monumentale grafstenen werpen een verrassend licht op de veranderingen die de laatste twee eeuwen hebben plaatsgevonden in onze omgang met de dood.

Na een historische inleiding over het begraven in de kerk en de opkomende protesten daartegen in de loop van de 18^e eeuw, zal nader worden ingegaan op de begraafplaatsen in ons land. Aan de hand van markante voorbeelden zal worden gekeken naar de verschillende soorten van aanleg, de gebouwen en hun specifieke functies, de kunsthistorische ontwikkeling van onze grafmonumenten en de veranderde doodssymboliek.

Tijdens de dialezing zal ook enige aandacht geschonken worden aan de begraafplaatsen in Nederhorst den Berg.

De heer Maes (1967) studeerde geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht, met specialisatie in de mentaliteitsgeschiedenis van de dood. Hij was werkzaam bij het Inventarisatieproject begraafplaatsen in de provincie Utrecht.

GENEALOGIE. Op zoek naar je voorouders , wat is daar nu aan?

Op 23 februari , na een vlot verlopen Jaarvergadering, maakte ons lid Cor Draijer uit Weesp, geassisteerd door zijn vrouw, de ruim 50 aanwezigen duidelijk, dat er heel wat aan kan zijn. Aan de hand van het verhaal van de zoektocht naar de voorouders van hem en zijn

vrouw, kregen we een waar familieverhaal te horen, spannend, avontuurlijk en met verve gebracht.

Bij menigeen zal tijdens de dia's en de verhalen de vraag opgekomen zijn, wat er allemaal wel niet te vinden kan zijn van en over de eigen familie. Het is voorstelbaar, dat enige aanwezigen zodanig geïnspireerd raakten, dat ze zich ter plekke voornamen er ook eens mee te beginnen. Mocht dit doorgezet worden, dan kunt U altijd terecht bij de Nederlandse Genealogische Vereniging. Als blijkt, dat ook in Uw familie zich het nodige heeft afgespeeld en er ontstaat een mooi verhaal, dan houden wij ons aanbevolen! De heer en mevrouw Draijer hebben laten zien en horen, dat er heel wat mogelijk is op dit gebied.

BEZOEK KASTEEL NEDERHORST

Helaas is een bezoek aan Kasteel Nederhorst op korte termijn niet mogelijk vanwege renovatiewerkzaamheden in en aan het kasteel. Daarbij komt ook, dat door de inrichting van het kasteel en de opstelling van de collecties geen grote aantallen bezoekers toegelaten kunnen worden. Slechts een zeer beperkte groep zou maar van de mogelijkheid tot bezichtiging gebruik kunnen maken. Een grote groep belangstellenden zou vervolgens teleurgesteld moeten worden.

In overleg met de Harmine Wolters Stichting zal bekeken worden of er een alternatief mogelijk is.

Het bestuur.

FILM "NEDERHORST DEN BERG 2001/2002"

Eind april is begonnen met de eerste opnamen voor een film, die het leven in Nederhorst den Berg in de eerste jaren van de eenentwintigste eeuw moet gaan weergeven. De film heeft als werktitel "Nederhorst den Berg 2001/2002" gekregen. In de loop van een jaar zullen allerlei beelden van gebeurtenissen, festiviteiten, personen, locaties, bijeenkomsten, evenementen, etc. opgenomen worden. Op deze manier zal een historisch document ontstaan over een periode, die voor Nederhorst den Berg van grote betekenis zal zijn. Inlichtingen: Willem van der Pol, Gebr. Marislaan 14, tel. 252868 en Jan Baar, Kerkstraat 6, tel. 254309.

SCHENKINGEN

- Netwerk, orgaan van S.C. Nederhorst, jaargang 7 t/m 11 (1979-1983) - A. Vendrig
- Schrijfmachine afkomstig van Wasserij Welgelegen – Agnes Stalenhoef.
- Enkele tegeltjes – Fam. Janneman.
- Plakboek Oranje, o.a. feestgids 1991/1992 – C.v.d.Linden.
- 4 Foto's – B.v.Leeuwen–v. Huisstede.
- Embleem gymnastiekvereniging Door Eendracht Sterk (DES) – W.Janneman.
- W.J. Rust: "De Gooische Dorpen "(1946) – Carola Sauer.
- Camping Euroase Nederhorst den Berg. Revitalisering 1995 – Gemeente.
- Bidprentjes – Thimo Veenman.
- Foto Overmeerseweg 118-120 – H.v.d.Brink.
- Dr. R.v.Luttervelt: "Schoonheid aan de Vecht "(1944) – Carola Sauer.
- Geëmailleerde gebruiksartikelen – Fam. Janneman.
- Aquarel Henk van de Brink Sr., loodgieter (Gert, 1948) – H.v.d. Brink.
- Knipsels en paperassen – C.v.d.Linden.
- Artikelen S.C.Nederhorst – Fam. Janneman.
- Gedachtenisprentje Jubileum pastoor P.Geenen (1906) – Thimo Veenman.
- Kopie artikel "De Spiegel," G. v. Parren (1972) – L.Middelkoop - Ketelaar
- Enkele ansichtkaarten – C.v.d.Linden.
- Dr. Th.J.G.Locher: "Peter de Grote"(1947) – L.v.d.Veer.
- 15 Winterdia's – Fam. Janneman.
- Plakboeken (algemeen) – C.v.d.Linden.
- Kerkepad AD 1978. Reisboek – M.Verkaik.
- Twee foto's – L.Middelkoop – Ketelaar.
- Bidprentjes en rouwcirculaires – Th. Veenman.
- Twee geëmailleerde reclameborden: Erkend Gasfitter en Erkend Waterfitter – Fam. R.v.d.Brink.
- Drie foto's IJsbahn Nederhorst den Berg 1991 en1996 – S. Tesing.

AQUAREL waarop HENK van de BRINK, SR. is afgebeeld

Door een schenking zijn we in het bezit gekomen van een aquarel van de hand van de schilder GERT. De aquarel laat het portret zien van de heer Henk van de Brink, Sr., loodgieter te Overmeer, Nederhorst den Berg, in zijn tijd een zeer actief dorpeling, o.a. jarenlang penningmeester van de IJclub Nederhorst den Berg en van de Oranjevereniging. De naam van de maker zegt ons echter niets. Wie weet iets meer van de aquarellist van dit prachtige portret met als ondertekening : GERT, 1948?

Jan Baar, Kerkstraat 6, tel. 254309.

100 JAAR IJSCLUB NEDERHORST DEN BERG 1902-2002

Op de oproep in Werinon 41 en in de Brug hebben wij enige reacties gekregen. Hopelijk is dit het aarzelende begin van een stroom van reacties. Voor het Jubileumboek en de Jubileumexpositie zijn we op zoek naar foto's, dia's, affiches, oorkonden, verhuuringsformulieren, filmpjes, correspondentie en ander beeldmateriaal van ijsclub, ijs- en winteractiviteiten. Ook verhalen en anekdotes zijn uiteraard van harte welkom. Met het materiaal zullen we proberen een goed overzicht te geven van de rijke historie van de Honderdjarige.

Van de oude tijden hebben we uiteraard weinig materiaal op dit moment. Ongetwijfeld zitten er in schoenendozen en albums van de vele schaatsliefhebbers van Nederhorst den Berg e.o. ongekende schatten. Wilt U Uw vondst beschikbaar stellen voor boek en/of expositie wacht dan niet te lang om contact op te nemen. Het is fijn om ruim van te voren te weten wat er allemaal beschikbaar is. Succes met de speurtocht!

IJclub Nederhorst den Berg:

Bert Snel, Overmeerseweg 123, tel. 254013 en

Wil van Huisstede, M.Hobbemastraat 11, tel. 253682

Historische Kring:

Ruud Verkaik, P. de Hooghlaan 24 en Jan Baar, Kerkstraat 6, tel. 254309.

HET JAAR VAN DE BOERDERIJ 2003

In 1998 hebben verschillende instanties het jaar 2003 uitgeroepen tot het Jaar van de Boerderij. Historische boerderijen en erven zijn

mede bepalend voor het aanzien en de beleving van het platteland. Veel boerderijen verliezen hun oorspronkelijke functie en worden gesloopt of ingrijpend verbouwd. Hierdoor dreigen landschappelijke en cultuurhistorische waarden verloren te gaan. De Stichting Historisch Boerderijen Onderzoek (SHBO) speelt een belangrijke rol in dit verband. In 2003 zullen vele activiteiten plaatsvinden in het kader van dit initiatief. De Historische Kring Nederhorst den Berg zal medewerking aan dit project te geven, voor zover mogelijk. Contactpersoon: Ruud Verkaik.

LITERATUUR

P.J. Lutgers (1808-1874) – Gezigten aan de rivier de Vecht. Met ruim 165 afbeeldingen van schilderijen en tekeningen uit de de 19^e eeuw van plaatsen langs de Vecht. Aanvulling en uitbreiding van de eerste uitgave van 1836. f 110,--

Cor Draijer – Weesper straatnamen. Het verhaal achter de namen van de Weesper straten. Een uitgave van het Weesper Nieuws.

Els.N.G. van Damme – Voortdijk, een buitenplaatsje in Nederhorst den Berg uit de late Gouden Eeuw. Het verhaal van en over de enige nog aanwezige buitenplaats in Nederhorst den Berg, nu Voorstraat 15/17. Voortdijk is de negende buitenplaats, die door Els van Damme beschreven wordt. Na Petersburg, Overmeer, Schulpenburg, Hinderrust, Damvecht, Vecht en Bergzicht, Stilhorn en Berglust nu dus VOORTDIJK. In: Jaarboekje 2000 van het Oudheidkundig Genootschap "Niftarlake".

VAKANTIE

Het informatie- en documentatiecentrum van de HKNdB zal van 16 juli t/m 6 augustus a.s. gesloten zijn. Maandag 13 augustus a.s. zijn we weer aanwezig.

Kopij voor het decembernummer graag vóór 15 oktober 2001 inleveren bij de redactie.

VAN DE KAART (zie foto omslag)

Ruud Verkaik

Een prachtig gezicht vanuit het dorp richting Weesp: de Reevaart, met een boot en aan beide zijden een molen, op een mooie, stille zomerdag in 1900.

Links staat korenmolen "de Zwaan", een lage stellingmolen, wat op zich heel bijzonder is. In de jaren '40 is hij door brand verwoest. Molenaar was Albin Pfeiffer. Zijn vader kwam in 1870 naar Holland en op deze molen is hij begonnen als molenaar. In de jaren veertig is de molen door brand verwoest. Op de fundering is later de hijskraan van Van Emmerik verzezen. In 1926 erfde Albin de molen aan de Overmeerseweg, die hij in 1945 verkocht aan W. Brouwer.

De molen aan de rechterkant, althans wat er van over is, was een achtkantige rietgedekte poldermolen, die zorg moest dragen voor het op peil houden van de Spiegelpolder en stond op de plaats van Dammerweg 81. In 1919 kwam R. van Huisstede als machinist op de molen wonen. Hij nam het werk over van J. Snel, die naast de molen een wasserij begon. De bemaling gebeurde toen al met een dieselmotor. In de zomer van 1933 werden de restanten van de molen gesloopt. De familie Van Huisstede woonde toen voor drie maanden in de schuur ernaast, nadat deze eerst door Gerrit de Jong van een houten vloer was voorzien. Hierna kon aannemer Verkaik aan de slag om een woning te bouwen op de fundering van de gesloopte molen. In 1952 ruilde de familie Van Huisstede met Gerard Middelkoop van woning en ging op Dammerweg 30 wonen. Middelkoop werd machinist van de Spiegelpolder. Daarnaast werd er een begin gemaakt met het verhuren van visboten, eerst alleen voor het personeel van Shell, na 1955 ook met de verhuur van eigen boten, op een gegeven moment wel 55 stuks.

Door de demping van de Reevaart deed het gemaal geen dienst meer. Middelkoop mocht zelf de dieselmotor met pompen verkopen. Later kon de familie Middelkoop het pand aan de Dammerweg 81 van het polderbestuur kopen. Na meer dan 20 jaar visbotenverhuur "de Spiegel" te hebben gerund, stopten ze er in 1977 mee. Het

pand werd verkocht aan Anton Janmaat. Nu is het haast zover, dat het pand plaats gaat maken voor een dubbel woonhuis.

In de Reevaart vaart stoomboot "de Residentie", waarmee de lijndienst van Utrecht naar Amsterdam voor goederen en passagiers werd onderhouden. Dit was de enige vorm van openbaar vervoer toen. Het was de concurrent van Cornelis van Emmerik, veerschipper alhier, varend van Nederhorst den Berg naar Amsterdam, via Nigtevecht en Diemen, op maandag en woensdag.

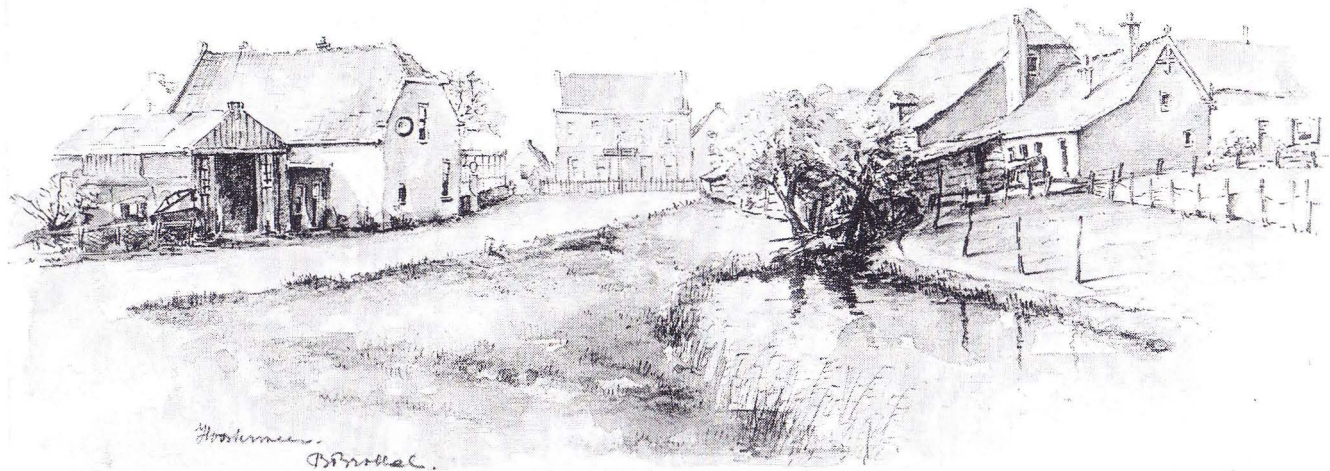
Ook al mocht het ooit komen tot het opengraven van de Reevaart, dit plaatje komt nooit meer terug, alleen al door de bebouwing die er nu is. Nee, mooier is het er niet op geworden.

DE HERBERG IN OVERMEER (I)

Anneke van der Werff

Vroeger stond de Horstermeer in open verbinding met de Vecht. Op een gegeven moment is er in die open verbinding een sluis of kolk gemaakt. Het was natuurlijk een goede plek, vlak bij de rivier de Vecht, om een herberg te houden.

Vroeger was een herbergier een belangrijk man. In een tijd, dat er nog geen kranten waren en geen radio, kwamen er in een herberg veel mensen van buiten het dorp, die allerlei nieuws uit andere dorpen en streken meebrachten. In een herberg werden ook openbare verkopeningen gehouden en allerlei zaken gedaan. De herbergier, die de mensen te eten en te drinken gaf, hoorde natuurlijk heel veel en werd daarom ook vaak gezien als iemand, die van veel zaken verstand had. Het was een beroep met aanzien en het was daarom ook in trek bij mensen uit de rijkere families.

Overmeer/Horstermeer

Links garage Schapers en de Herberg, rechtsvoor het oude gemaal van de Horstermeer, rechts de huisjes langs de Meerlaan. De Tocht (Drecht) is nog niet gedempt. (Aquarel B. Brobbel; "Horstermeer 1946". Atlas RANH Haarlem)

De kinderen van Johan Graskaas, in leven secretaris van Nederhorst den Berg, erven in 1712 veel land in Nederhorst den Berg. Zoon Johan Graskaas, gehuwd met Catharina Tabacq, wonende te Nederhorst den Berg, koopt er nog veel land bij. In 1739 sterft Catharina. Johan was al eerder overleden. Jannetje en Liesbeth Graskaas verkopen aan hun broer Jan, hospes (waard, gastheer) wonende te Diemerbrug, een derde part in een erfje gelegen aan de Kolk in Overmeer.

In 1725 is er een transport van een huis en boomgaard te Overmeer "geappropriëert tot een herberg" en bewoond door Johan (Jan) Graskaas, door Geert Gijssen ten behoeve van de heer Bruin van den Heuvel. De grenzen zijn: ten noorden de uitwatering, ten westen de Waagenweg of dijk en ten zuiden het land van schout Soesdijk.

In 1758 verschijnen voor Schout en Schepenen Bruin van den Heuvel "oudschepenen van dezès gerechte voor zich en als man en voogd zijner huisvrouw bij wie hij levende geboorten heeft, mitsgaders Marritje van den Bogaard, meerderjarige jonge dochter en Pieter Jakobzoon Schooi, meerderjarige jongeman "en zij verklaren "in vollen en vrijen eigendom over te geven aan Jan van Oosterwijk, twee derde gedeeltens in ene Huizinge, Stallinge en Erve, met de verdere betimmeringe, bepotinge en beplantinge en het geene daar op aard en nagelvast is, staande en gelegen te Overmeer, strekkende uit de Kolk, oostwaards op tot aan het houtboschje van de heer Lodewijk de Basch, Heere van Horstermeer."

In 1759 verschijnt Marritje van Stekelenburg voor Schout en Schepenen en zij verklaart in volle en vrije eigendom over te dragen aan Jan van Oosterwijk "een derde gedeelte in een Huizinge, Stallinge en Erve met de verdere bepotingen en beplantingen en hetgeene daar op aard- en nagelvast is, staande en gelegen te Overmeer, strekkende uit de Kolk, oostwaards op tot aan het Houtboschje van den Heere Lodewijk de Basch, Heere van de Horstermeer." Boven de verkoopakte staat Herberg – De Nieuwe Aanleg en deze is nu helemaal in het bezit van Jan van Oosterwijk.

BROOD, DAAR ZIT WAT IN

Jan Baar

Bakkers in Nederhorst den Berg (1920 – 2000)

Rond 1920 waren er in Nederhorst den Berg 5 bakkerijen, 3 in Overmeer en 2 in het dorp. Toch zag Ben v.d.Linden er nog brood in om in 1926 in de Horstermeer te beginnen met het venten van brood. Hoewel er in die jaren maar zo'n 30 gezinnen in de polder woonden en er ook al brood gevent werd, lukte het hem toch daar een bakkerij te beginnen.

Haast alle bakkerszaken waren echte familiebedrijven, met af en toe een medewerker van buiten het gezin.

Aanvankelijk werden de ovens gestookt met turf, takkenbossen en houtafval – schillen – van de hoepelbuigerijen. Later kon er overgeschakeld worden op briketten en olie, tot in 1969 aardgas gebruikt kon worden. In de loop der jaren werden steeds meer machines in gebruik genomen, zoals deegmachines, mengmachines en speculaasmachines.

WIJK EN WINKEL

Door het hele dorp heen bezorgde iedere bakker brood en aanverwante artikelen aan huis met paard en wagen, bakfiets of mandfiets, lange tijd zeker 6 dagen in de week. De wijk leverde meer op dan de verkoop in de winkel. 's Morgens na 10 uur - eerder mocht niet van overheidswege – trok de bakker of bakkersknecht het dorp in voor zijn vaste route. De meeste klanten konden er ongeveer de klok opgelijk zetten, wanneer de bakker aan de deur kwam. Net als bij de melkboeren werd de klantenkring voor een groot deel bepaald door buurtschap, familieband, maar vooral ook door religie.

De winkel was geopend van 's ochtends vroeg tot ver in de avond, maar op zaterdag klonk de winkelbel, als het goed was, voor het laatst om 4 uur. Later werden de openingstijden meer gereguleerd. Toen konden de klanten van half 9 tot half 1 en van half 2 tot 6 uur in de winkel terecht.

Na de oorlog werd aanvankelijk de donderdagmiddag de winkel-

sluifingsmiddag. Later kwam de woensdagmiddag daarvoor in de plaats. Ook de vrijdagavond/koopavond werd op een gegeven moment ingevoerd.

In latere jaren maakten de bakkers ook vakantieafspraken en werd er een vakantieregeling opgesteld. De klanten kregen dan tijdelijk een andere bakker aan de deur of in de wijk.

Het was algemeen gebruik, dat er niet direct betaald hoefde te worden bij de levering; het verschuldigde werd opgeschreven om later vereffend te worden. Meestal werd er een keer per week afgerekend. Soms moest de betaling noodzakelijkerwijs opgeschort worden tot de kinderbijslag binnenkwam. Uiteraard liep het wel eens niet goed af met dat poffen; niet alle uitstaande bedragen kwamen binnen, maar dat was het risico.

OORLOGSPROBLEMEN

De oorlogsjaren leverden grote problemen op voor de bakkers. Er kwam gebrek aan olie en ook brandhout werd schaars. In het laatste oorlogsjaar werd de schaarste aan meel zeer voelbaar. Hier en daar werd zelf wat tarwe verbouwd. In een grote broodpan kwamen de klanten dan met het deeg bij de bakker met de vraag, of het meegebakken kon worden. Ook leverden de mensen zelf wel meel aan bij de bakker. Al dat aangeleverde meel, van goede en minder goede kwaliteit, werd dan bij elkaar gedaan; zo werd geprobeerd er nog iets goeds van te bakken in de bakkersoven. Er werd ook clandestien gebakken, met name roggebroomd. Bakker van der Linden moest zich hiervoor verantwoorden voor de rechter in Hilversum, maar hij werd vrijgesproken, omdat hij voor het roggebroomd geen woekerprijs berekend had.

Aan het eind van de oorlog werd het Zweedse meel in de bakkerij van Roukens, die de grootste oven had, tot brood gebakken voor alle 2500 inwoners van de gemeente. Bakker van der Linden Sr. en zijn zoon Cor werkten daar volop aan mee.

Daar de voorraad takkenbossen volledig was opgestookt en er in de omgeving geen hout meer aanwezig was, verzocht de gemeente aan de Districtscommissaris van het Militair Gezag om toewijzing van twee vaten gasolie per week voor de oven.

In de distributieperiode moesten er broodbonnen met stijf sel op grote vellen opgeplakt worden om de leveringen en verkoop te

verantwoorden. Toen de lijm opraakte, werd er lijm van aardappels gemaakt. Elke week moesten de bonnen ingeleverd worden op het Distributiekantoor aan de Voorstraat achter de manufacturenwinkel van Gerard Stalenhoef.

Bakkerij "DE VECHTSTROOM"

In 1914 nam Hein van Dam de van oudsher bestaande brood – koek – en banketbakkerij en bakkerswinkel "De Vechtstroom" van Jan Stijvers aan de Voorstraat A49 over. Anno 2000 is er niets meer te zien van de toenmalige situatie. Winkel en bakkerij stonden vlak bij de brug aan de Reevaart, daar waar nu de geldautomaat van de ING en het uiterste linkerdeel van Albert Heijn zijn, rechts naast Bloemenhuis Panda op het Plein.

Het was een familiebedrijf met soms 1 of 2 medewerkers van buiten het gezin. De klanten kwamen uit het hele dorp. Lang werd de ventwijk met paard en wagen gedaan. De thuishaven voor het paard was een stuk land aan de Torenweg.

In 1953 werd de brood– en banketbakkerij en chocolaterie aan de Voorstraat 8 overgedaan aan Walther van Hal uit Oss. De familie

Bakkerij aan de Voorstraat
"Bakkerij de Vechtstroom. Brood - koek - beschoot.
Banket - chocolade - suikerwerken"

van Dam vertrok naar Uithoorn. In september 1955 vroeg bakker van Hal vergunning aan voor de verkoop van patates frites en kroketten tot 24 uur. De vergunning werd hem geweigerd. Hij ging wel door met het verkopen van patates en aanverwante artikelen. Ook verzorgde hij de verkoop van drankjes en snoep in de verkoopkeet van V.B.O. op het voetbalveld aan de Reeweg. In 1966 werd "De Vechtstroom" opgeheven. De slogan "Kies bovenal gebak van van Hal" was overbodig. De familie van Hal vertrok naar Veenendaal.

Bakkerij J.M. VAN WIJNGAARDEN

Jan Snel Czn. begon in 1918 een bakkersbedrijf aan Overmeer 28, (nu Overmeerseweg 128). In 1934 kreeg hij vergunning voor het bouwen van een nieuwe bakkerij, waarin een kanaaloven geplaatst werd.

Toen Joop van Wijngaarden 13 jaar was, kwam hij bij Snel in de bakkerij werken voor f2,50 per week. Er moest gewerkt worden van 's morgens 7 tot 's avonds 6 uur.

Tijdens de mobilisatie van 1939 waren er aan 't Hemeltje militairen

***Winkel/woonhuis bakker Joop van Wijngaarden
Overmeerseweg 128***

gelegerd in barakken. De kuch die ze kregen beviel natuurlijk niet zo best, dus zorgde Joop er voor, dat ze echt wittebrood konden krijgen. Een van de militairen hielp een tijdje mee in de bakkerij.

De oven werd gestookt met turf, maar toen er in 1941 geen turf meer geleverd kon worden, moest er overgeschakeld worden op takkenbossen. Joop trok regelmatig met boer van den Berg op de boerenwagen naar Ankeveen om een partij hout op te halen.

Het deeg werd nog met de hand in de trog gemaakt. Toen Snel een half jaar in het ziekenhuis kwam te liggen, stond de jonge Joop er alleen voor. Het deeg maken was eigenlijk te zwaar voor hem. Gelukkig kwam bakker Jan Dubelaar hem 's morgens in alle vroegte helpen met deeg maken, waarna deze weer naar zijn eigen bakkerij ging om daar met zijn eigen werk verder te gaan.

Direct na de Tweede Wereldoorlog werkte Joop een tijdje in Weesp, waar hij het Zweedse meel tot wittebrood verwerkte.

In 1953 kon van Wijngaarden de brood – koek – en banketbakkerij overnemen. Nog een half jaar werkte hij op de oude manier voort, daarna werden er machines aangeschaft. Zijn vrouw ging de klanten in de winkel bedienen. De winkeldeur was van 8 uur tot 6 uur 's avonds open voor brood, koek, banket, chocolade en suikerwerken. De klantenkring was over het hele dorp verspreid. Lang werden de klanten met de mandfiets bediend, later werd er natuurlijk een autootje aangeschaft. In de loop der jaren vertoonde de omzet enige groei door een ruimer assortiment en de uitbreiding van Overmeer. Het winkelinterieur werd wat aangepast; er verscheen een koekvitruine en een nieuwe toonbank.

Toen de broodfabrieken gingen produceren en er goedkoper brood in andere winkelbranches verkrijgbaar werd, werd de echte concurrentie goed voelbaar.

Op een gegeven moment was de oven aan vervanging toe; het was nog een takkenbosoven, die gestookt werd met een oliebrander. De werktijden waren veel te lang. Joop kwam wel aan zo'n 115 uur per week om met zijn vrouw samen bakkerij en winkel draaiende te houden.. Op vrijdag begon de arbeid om half 3 en er moest zo ongeveer tot zaterdagavond half 7 doorgewerkt worden.

Alles bij elkaar genomen leek het een goed besluit bakkerij en winkel te sluiten. Per 1 november 1964 sloten de deuren van bakkerij J.M. van Wijngaarden aan de Overmeerseweg 128.

Bakkerij Van der LINDEN

Begin 1926 trok Ben v.d.Linden, 24 jaar oud, op een transportfiets, die hij van zijn baas in Loosdrecht leende, 2 keer in de week, op dinsdag - en zaterdagavond, de Horstermeer in met bakkersproducten. Daar in de polder, waar hij verkering gekregen had met Jansje Kroone, wilde hij een eigen zaak beginnen. Hij kon de kop van een akker van zijn schoonvader Manus Kroone kopen. Op 25 november 1926 trouwde hij en een dag later werd de zaak geopend. In de winkel kwamen praktisch alleen Horstermeeders, maar gevent werd er door heel Nederhorst den Berg, veelal bij katholieke inwoners. Aanvankelijk hielpen enige familieleden bij gelegenheid mee, want een knecht was te duur. In 1942 kreeg Van der Linden permanente hulp, want zoon Cor kwam van school en ging in de zaak werken. Alle dagen waren er nu twee man aan het werk en na de oorlog groeide de omzet flink.

De oorlogsjaren brachten veel problemen; met name de inundatie van 1945 kwam hard aan.

In 1967 nam zoon Cor, die al jaren in het bedrijf werkte, de zaak over. Zijn vrouw Ans hield de winkel bij. De kinderen moesten regelmatig bijspringen om de zaak goed draaiende te houden. Bakkerij en winkel in de polder werden enige malen verbouwd en aan de eisen des tijds aangepast.

In 1987, 61 jaar na de opening, moest de zaak gesloten worden. De klanten lazen in De Brug: " Na tientallen jaren voor u gebakken te hebben gaan wij daarmee stoppen op zaterdag 27 september a.s. Wij danken u allen voor het vertrouwen dat u in ons heeft gesteld en wensen u nog vele goede jaren toe.

Brood - en Banketbakkerij Cor & Ans van der Linden. Middenweg 73. De winkel blijft alleen open voor snoep en verpakte artikelen." In het pand is nu "De Hilster Audio-Video" gevestigd.

Bakkerij ROUKENS

In 1927 nam G.Roukens de bestaande bakkerij aan de Overmeerseweg, Overmeer C 82, over. De buurtschap Overmeer telde nog niet veel inwoners en er waren al twee bakkers, dus moest er gevent worden door de hele gemeente. De klantenkring werd in hoofdzaak gevormd door protestantse gezinnen in heel

Nederhorst den Berg. Aanvankelijk werden elke dag brood en bijbehorende producten rondgebracht op de transportfiets met mand. Later werd er een bakfiets in gebruik genomen en uiteraard werd de wijk later met de bestelauto gedaan. Toen werd er ook gedeeltelijk maar twee keer in de week bij de klant aan huis bezorgd.

De Tweede Wereldoorlog bezorgde de familie Roukens- vader, moeder en zes kinderen –de nodige moeilijkheden. De bakkerij bood een goede schuilplaats aan enige onderduikers, die zich in een ruimte boven de oven in veiligheid konden brengen, als dit nodig was.

De bakkerij en de wijk verschaften werk aan vader Roukens en zoon Arie en mevrouw Roukens deed de winkel. Daarnaast waren er nog twee medewerkers.

Door de groei van Overmeer en de uitbreiding van de hele gemeente groeide ook de omzet van het bakkersbedrijf. De winkel veranderde in de loop der jaren. De ruimte werd niet groter, maar wel moderner ingericht. Zo ging op donderdag 20 oktober 1983 de vernieuwde winkel open. Dit werd gevierd met drie dagen lang reclames: gevulde koeken, speculaas, bonbons, moorkoppen, bonbons en een slagroomtaartje of een Grand Marniartaartje waren die dagen de lokkertjes. Wegens de grote drukte kon er op de openingsdag geen brood bezorgd worden in de Horn – en Kuijerpolder. Eind 1991 kwam er een einde aan bakkerij Roukens. Op 7 december ging de winkel deur op de Overmeerseweg 110 voor de laatste keer op slot.

Bakkerij DUBELAAR

In het begin van de vorige eeuw bakte Willem Dubelaar brood en allerlei nevenproducten aan het Jaagpad in Overmeer. Bakkerij en winkel waren gevestigd aan de achterzijde van de "Brouwerij" aan het Jaagpad. In de gevel aan de Vechtzijde was een gevelsteen ingemetseld van de brouwerij "t Lam", waar helaas verder weinig van bekend is.

Aanvankelijk werd er met de hondenkar, later met de hittewagen, brood bezorgd, elke dag weer. Daarna werd er een paard en wagen aangeschaft. Na de oorlog ging men over op de bakfiets, zonder en met hulpmotor en tenslotte werd er natuurlijk een bestelauto

**De winkel van bakker Dubelaar januari 1990,
Vreelandseweg 15 hoek Kastanjelaan**

**18 Bakker Jan Tinholt met medewerker aan het deegkneden
Overmeerseweg (1960)**

aangeschaft.

De klanten woonden door het hele dorp heen. In de latere jaren kwam Dubelaar om de dag bij de klanten.

In 1956 werd een nieuwe bakkerij met winkel/woonhuis geopend in Overmeer-Zuid op de hoek van de Vreelandseweg en Kastanje-
laan. De Brouwerij werd in die jaren gesloopt.

Wim Dubelaar nam de zaak van zijn vader over. Het was een echt familiebedrijf. Echt genote en kinderen werkten naar beste kunnen mee om de zaak draaiende te houden. Ook was er wel een medewerkster van buiten het gezin werkzaam. Winkel en ventwijk leverden zodoende een redelijk bestaan op.

Aanvankelijk vertoonde de omzet een redelijke groei; daarna liep de omzet terug, doordat andere zaken ook brood en aanverwante artikelen mochten verkopen. In de laatste periode ging Dubelaar ook brood bakken voor collega's, die het brood voor hun wijk en winkel bij hem bestelden en afhaalden.

In 1990 werd besloten bakkerij en winkel te sluiten. Lange werktijden en het gebrek aan een opvolger brachten de familie Dubelaar tot dit besluit.

Via De Brug werd afscheid genomen: "Na 37 jaar wijk en 27 jaar ventverkoop gaan wij het wat rustiger aandoen. Daarom gaan wij op 27 januari 1990 onze zaak: "Bakkerij Dubelaar" sluiten. Wij danken alle Bergers voor het jarenlang genoten vertrouwen en wensen iedereen het allerbeste toe!

Fam. Dubelaar, Vreelandseweg 15.

Bakkerij TINHOLT / RIN VAN DER MOLEN

Aan het begin van de Overmeerseweg was vanouds bakkerij Tinholt gevestigd. Op oude ansichtkaarten van brug en Reevaart zijn de takkenbossen voor de oven van Tinholt, aangevoerd via de Reevaart, te zien. Jan Tinholt zette de zaak van zijn vader Lambert voort. Hij werd vooral gewaardeerd vanwege de kwaliteit van zijn gebak. Zijn leus was: "U weet, wat Tinholt maakt, heeft immer goed gemaakt". Ook kreeg hij de reputatie, dat men de kans liep, dat taart en gebak wel eens geleverd werden, als de feestelijkheden al in volle gang waren, of soms zelfs al ten einde waren.. Vanwege gezondheidsredenen moest Jan de zaak sluiten en bleef de winkel een tijdje dicht. Vele klanten zullen de producten van Jan Tin gemist

hebben. Met name zijn bokkenpoten waren streekberoemd. Na een kleine verbouwing opende Rin van der Molen, die bij Tinholt in de bakkerij gewerkt had, de bakkerij aan de Overmeerseweg 3 weer op 21 oktober 1981. De grote verbouwing vond plaats in 1985. Burgemeester Goudberg mocht de feestelijke heropening verrichten. Later werden winkel en bakkerij verplaatst naar het naastliggende pand van Hendrikse, Overmeerseweg 4, waar een modern bedrijf werd ingericht met moderne machines en aangepast aan de eisen van de Keuringsdienst van Waren. Op 9 maart 1995 kon de nieuwe zaak feestelijk geopend worden. Verswinkel van der Panne betrok de oude bakkerswinkel. Bakkerij van der Molen is anno 2001 de enige echte warme bakker in de gemeente Nederhorst den Berg.

Bakkerij JOOP van der LINDEN

Joop kwam met het bakkersvak in aanraking in de bakkerij van zijn vader in de Horstermeer. In 1967 begon hij met zijn vrouw Anneke een nieuwe bakkerszaak in het oude pand aan de Voorstraat 4. De wijk van bakkerij van der Linden in de Horstermeer werd verdeeld in 2 wijken. Aanvankelijk deden de gebroeders van der Linden veel samen..

Het werd een kleinschalig familiebedrijf, een eenmansbedrijf met meewerkende echtgenote en part-time medewerkers. Joop onderde de uitgebreide ventwijk door het hele dorp heen. Met name de exclusieve speculaas (naar een meer dan 100 jaar oud recept) vond telkenjare gretig aftrek.

Op de laatste dag van de twintigste eeuw stopten Joop en Anneke. De winkel werd gesloten. Joop kon alleen zijn wijk nog niet missen.

BIJNA BROOD ZONDER BAKKER

Toen de Vestigingswet werd losgelaten mochten ook niet-bakkerszaken brood verkopen. Ook kwam er steeds meer brood van de broodfabrieken tegen scherpe prijzen op de markt. De concurrentie werd dus veel groter. Door specialisatie, het verlenen van service en bakken voor collega's probeerden de bakkers zich te handhaven. Maar de wijk liep achteruit, want de mensen waren veel minder thuis, de gezinnen werden kleiner, de mensen deden steeds meer

alle inkopen in de supermarkt en het consumptiepatroon veranderde. De werkdruk werd groter, de omzet daalde, de leeftijd ging een woordje meespreken en een opvolger was vaak niet aanwezig. Het werd dus steeds minder aantrekkelijk een bakkersbedrijf voort te zetten of over te nemen. Vijf bakkerijen haalden de nieuwe eeuw niet.

Nu is er in Nederhorst den Berg brood te krijgen in de plaatselijke supermarkt, staat er op donderdag een broodkraam van 't Stoepje uit Spakenburg op het plein, rijdt er nog een bezorgbakker rond en is bakkerij Rin van der Molen de enige, echte, warme brood - en banketbakker met winkel in het centrum

Met dank aan:

Fam. A.Roukens,
J. v.Wijngaarden,
A.M. de Groot - v.Dam,
C. v.d. Linden.,
W.Dubelaar,

Zie ook:

Ruud Verkaik – “Bakkerijen in Nederhorst den Berg” en “Van bezorging naar zelfbediening”.

DE MELKWINKEL VAN SMIT IN DE HORSTERMEER van 1927-1954

Betty Smit

In 1954 namen Folkert en Annie Stoker de melkhandel van Smit in de Horstermeer over.

Van af 1927 ventte Floris Smit met melk in de polder. Het begon, doordat Floris, tuinder van beroep, een paar koeien kocht, die meer melk gaven, dan er voor zijn gezin nodig was. Moeder Anna bedacht, dat zij dat overschot wel met het juk kon uitventen in de buurt. Dat moest dan wel vaak 2 keer per dag, zowel door de weeks als zondags. Dat heeft ze vier jaar gedaan. Toen werd Thea, de oudste dochter, 14 jaar. Op die leeftijd mocht je werken, dus kon zij het mooi doen. Er werd een karretje aangeschaft en dat ging wel goed, totdat ze 18 werd. Toen kon zus Lies van 14 jaar het mooi overnemen. En Thea vertrok naar 's Graveland. Vader Floris kocht er nog een koe bij en moeder Anna ging aan het karnen. Dus kreeg Lies ook karnemelk en roomboter mee op haar karretje. Lies heeft gevent tot ze 23 was, in 1942. Ons land was toen al 2 jaar bezet. Toen mocht ineens de melk niet meer direct vanaf de boerderij uitgevent worden. De melk moest naar de melkfabriek Rundervreugd van de gebroeders Venneman aan de Meerlaan gebracht worden. Dat ging de jongste zoon Frits doen, die was toen 16 jaar en kon al goed met paard en wagen rijden. 's Morgens bracht hij er de volle boerenmelk en nam hij magere melk mee terug om uit te venten. Eerst deed hij dat per transportfiets, later met een grote bakfiets. Na de oorlog wou Frits graag naar de Landbouwschool in Hoofddorp, maar hij moest eerst in dienst. Goede raad was duur. De oudste zoon Arie, die eigenlijk slager van zijn vak was, wilde wel een melkzaak beginnen, want in de eerste jaren was er in zijn slagervak toch weinig te doen. Vader Floris had een huis van zijn broer gekocht en daar werd de melkzaak ingericht. Er werd een wedstrijd uitgeschreven om aan een goede naam voor de zaak te komen. Mevrouw de Geus bedacht de winnende naam V.I.O.S. Voorwaarts Is Ons Streven. Arie had erge pech, hij kreeg kinderverlamming en heeft nooit meer kunnen lopen. Dus was Frits Smit weer aan de beurt om voor zijn zieke broer in te vallen en zijn ouderwordende vader te helpen op

de boerderij. Intussen hadden Frits en ik verkering gekregen en hij vroeg, of ik niet wilde helpen venten. Dat heb ik 3 jaar gedaan. Arie verhuisde ondertussen naar Hilversum en wij konden de woning bij de melkwinkel betrekken. Tot 1954 hebben we daar gewoond. Toen verhuisde het gezin van Frits naar de boerderij aan de Middenweg. En Folkert en Annie Stoker begonnen met hun melkwijk en winkel in de Horstermeer.

WONEN IN DE PRUTMOLEN (2)

Marieke Verheul

In de zomer van 2000 overleed op 96 jarige leeftijd mevrouw Nel van Loenen-van Huisstede. Nel was in 1904 geboren in de Prutmolen als jongste dochter van Gerrit van Huisstede (Gerrit "de Prutter") en Naatje van Huisstede-Koning (Naatje "de Kat"). Nel heeft een jaar of wat geleden ons de volgende herinneringen verteld over het leven in de molen in de beginjaren van de vorige eeuw. Het gezin bestond toen uit vader, moeder en twaalf kinderen.

En je blijft je dan toch afvragen hoe dat gezin in de Prutmolen gewoond heeft, nadat in 1894 de wieken, de as, de spil, het scheprad en het bovenhuis uit de molen verwijderd waren en er slaapruijnte in de bedsteden in de molen en in kribben op zolder kwam. Want veel wooncomfort was er niet: geen water, geen electra en geen sanitair. Er werd gekookt op een fornuis in de molen. Het licht kwam van kaarsen en petroleumlampen.

Het houten toilet buiten kwam uit op de sloot waar ook het drinkwater uit werd gehaald. Wat te denken van de opmerkingen als "wacht nog even met theewater uit de sloot scheppen, de zwaan is net langs geweest."

De oude Gerrit werd, nadat hij niet meer op de Prutmolen hoefde te malen, los werkman van de Meeruiterdijkse polder. Hij onderhield de duikers, maaide het gras op de kade, verzamelde takkenbossen uit de grienden, hield de sloten schoon en werkte in het voorjaar als schaaresscheerder.

Gerrit was een wat stille, eenzellige, soms stugge man, die later van zijn kleinkinderen meer kon hebben dan van zijn zoons en dochters. Hij bleef graag bij huis op z'n eigen erf. En daar was heel wat te doen in de moestuin en met z'n vee. Op het erf rondom de Prutmolen woonden allerlei dieren in hokken en schuurtjes: honden, konijnen en een geit. In de sloot rondom, vol kikkers, paling en een enkele snoek, was met gaas van alles afgezet voor eenden en zwanen. Los liepen kippen en schuwe katten. In het griend, achter de molen, wemelde het van fazanten en scharrelde het varken. De vogelrijkdom moet enorm geweest zijn: reigers, grutto's, aalscholvers, kieviten en je kon honderden nesten met eieren vinden.

In het voorjaar haalde de oude Gerrit nestjes met jonge vogeltjes uit, z'n kinderen moesten dan met een rietje dunne broodpap voeren en de jonkies die al gauw erg tam werden zorgden in hun kooitjes voor hele concerten. Zo hingen er kooitjes met tortels, leeuweriken, merels en lijsters.

Naatje (met de bijnaam de Kat) had haar handen vol aan eten koken en de was doen.

Wassen in die tijd betekende water scheppen uit de sloot, weken van de was in soda, opkoken met groene zeep, met de hand boenen op een wasbord, spoelen en het witgoed bleken met chloor en nog extra met zakjes blauw. De was werd zonodig binnen gedroogd bij het fornuis.

De schone kleren lagen in de linnenkast, de schorten, kousen, het ondergoed en de omslagdoeken van Naatje naast de hemden, borstrokken, broeken, sokken en frontjes van Gerrit. (Een frontje is een katoenen kledingstuk, waaraan de losse boord van het zondagse overhemd werd geknoopt, het ging met bandjes op de rug dicht). Het frontje werd bijvoorbeeld gebruikt bij de zondagse kerkgangen naar de Gereformeerde kerk aan de Dammerweg. Gerrit ging graag netjes naar de kerk.

Op de foto zie je Petronella (Pietje, later Nel) van Loenen van Huisstede voor de Prutmolen in de zomer van 1997.

Naatje ging, als ze even tijd had, wel graag op stap; ze wandelde langs de achterkade naar Vreeland en ging daar op bezoek, ze liep langs de Middenweg (toen nog Hoofdweg) naar Ankeveen voor de kermis om daar te gaan dansen, ze deed wel boodschappen in Overmeer. Ze ging regelmatig uit bakeren en zag er niet tegen op om tegen de Kerst, met het geld dat van de verkoop van de tamme zwanen kwam, kleren

voor het gezin te gaan kopen in Amsterdam. Lopend naar Loenersloot en daar vandaan met de trein.

Naatje hield van ijspret, zingen en gezelligheid in de molen. Dochter Nel vertelde van polonaises om de molen op de muziek van de accordeon.

Zondagsmiddags was het de zoete inval en kookte Naatje voor kinderen en hun aanhang graag warm eten. Aardappelen en groente kwamen uit de moestuin, na de slacht van het varken aten ze zo van het vuur de karbonaadjes en als Naatje vond dat er weer eens kip gegeten moest worden vertelde ze Gerrit dat "er toch weer een kip de sloot ingelopen was".

Zitplaatsen waren er nooit genoeg, men zat dan maar op de trapjes in de molen en legde de beddeplanken van de bedsteden op kistjes voor extra plaatsen. Etensborden waren er ook niet altijd voldoende. Naatje serveerde het zondagse maal dan op omgekeerde pannendecksels en je had wat een pech als je de deksel met het gat kreeg en je gauw je duim onder het gat moest houden voor het vet.

Al met al ontstaat er een beeld over het wonen in de Prutmolen van soberheid, met tevreden kinderen, die al snel mee moesten gaan verdienen, maar toch zeiden: we hadden het nog zo slecht niet.

WIE ROEPT DAAR.....?

Gerard Baar

Welk geluid was er eerder ieder jaar? De roep van de koekoek of de lokkende muziek van de kermis? Dit jaar heeft de koekoek gewonnen. Ongelogen, vrijdagmorgen 27 april begon hij voor de eerste keer te roepen vanuit de bossage in de door waterige wolken overdekte nog wateriger lijkende Spiegelpolder. Pas 's middags droeg de wind de kakofonie van aankomende koninginnedaggeluiden vanuit het dorpscentrum naar alle oranjegezinde hoeken.

Vroeger kwam in de Berg het kermisgeluid uit het bos van het kasteel. Een gebouw dat er al langer staat dan ons koningshuis oud is. De koekoek riep al 'koekoek' vóór wij de gave van het woord hadden. Toen wij onze mond begonnen open te doen vonden we het zo mooi klinken dat we hem nooit meer gesloten hebben. De koekoek heeft echter bijgeleerd. Hij zwijgt 2/3 deel van het jaar. Het is echter een niet weg te denken vogel in onze zich als een heelal uitbreidende gemeente. 'Wijdemeren' klinkt oneindig. Bij Breukeleveen houdt het pas op. Maak dat de koekoek eens wijs. Die vliegt al duizenden jaren verder.

Mijn vader was eigenlijk de voorbode van het geluidsarme luchtverkeer: Op de oprijlaan van het kasteel draaide de zweefmolen lustig rond op de stem van Eddie Christiani "Je oude stoel staat klaar, dicht bij het raam..." , en andere hartenbrekers van weleer. Het was eind 50-er jaren. Met zingen en vliegen konden er nog maar een paar de kost verdienen. Het in de donkere avond oplichtende geknipper van de zweef, leek op de lichtjes van vliegtuigen die toen nog mondjesmaat overkwamen. Nu, veertig jaar later komt dit geluid frequenter voor dan het geroep van de koekoek en is ook niet meer weg te denken.

Ik zie het nog voor me. Er komt een tweemotorige Dakota tegen de bijna altijd met Koninginnedag heersende Noord-oostelijke wind over ons Kermisgebeuren aangevlogen. Net als de Uiver heeft hij Abcoude in het aardedonker, achter zich gelaten. Terwijl het toestel overvliegt, vliegt ineens mijn vader met verlichting (sigaartje in zijn

mond) de Dakota tegemoet. Deze duikt als een geschrokken koekoek, trekt echter weer op, terwijl mijn vader met zweefbakje en al, langs een paar dikke bomen en de nodige feestvierders doorvliegt. Ik zie hem nog landen, soepel neerkomend. Het bakje en de gebroken ketting konden hem niet deren. Hij stond op, klopte de sigarenas van zijn broek en wandelde verder. De Dakota vloog al boven Ankeveen, Eddy zong door en m'n vader liep onverstoort verder met de jongste kinderen. Heel wat mensen die het gezien hebben leven niet meer, mijn vader ook niet. Degenen die het gezien hebben zijn, net als ik nu, nog altijd verbaasd, dat de man niet eens verhaal ging halen bij de baas van de zweef.

Verhalen komen los met Koninginnedag. Voor veel oude Bergers weerklinkt de lokroep van hun geboortedorp rond 30 april. En hoe ouder ze ook worden, ze kunnen geen weerstand bieden aan dat jaarlijks, onweerstaanbaar terugkerende gevoel van eventjes lopen, kijken, pilsje drinken en hun mond opendoen tegen deze en gene of tegen niemand', zoals de koekoek.

Overzicht van archieven en klappers betreffende Nederhorst den Berg

Streekarchief voor Gooi & Vechtstreek
adres: Oude Enghweg 23, Hilversum, Postbus 9900, 1201 GM
openingstijden: ma. t/m vr. 13.00-17.00 uur, 's morgens op afspraak
telefoonnummer: 035-6292646

Archieven van:

* betekent dat er een toegang is op het archief in de vorm van een inventaris of plaatsingslijst.

dorpsbestuur, municipaliteit, gemeentebestuur, 1625-1813 *
idem, 1700-1936 *

gemeentebestuur, 1939-c.1968 *

bevolkingsregisters (1830) 1850-1939 (1944) *

burgerlijke stand: geb. 1811-1892, huw. 1811-1912, overl. 1811-1932

oud-rechterlijk archief, 1620-1811 *

notarissen, 1664-1710, 1770-1789 *

Blijkpolder, 1708-1951 *

Broekerpolder, en Heintjesrak- en Broekerpolder, 1762-1950 *

Heintjesrak- en Broekerpolder, -1979

Horn- en Kuijerpolder, 1746-1962 *

Horstermeerpolder, 1612-1980 *

Spiegelpolder, 1779-1979 *

Spiegel- en Blijkpolder, -1979

Ned. Hervormde Gemeente, (1600) 1625-1954 *

DTB's (doop- trouw- en begraafboeken daterend voor 1811) *

doopboeken (hervormd), 1639-1823

dopen rooms-katholiek: tot 1810 behoorden de parochianen tot de
statie Ankeveen (geen DTB aanwezig)

trouwboeken (hervormd), 1639-1823

begraafboeken, 1625-1828

klappers op naam en soort akte van:

Oud-rechterlijk archief (ORA):

3357 deel I (transporten en hypotheke) 1757-1774

3357 deel II (transporten en hypotheke) 1757-1774

3358 (transporten en hypotheke) 1775-1783

3359 (transporten en hypotheke) 1782-1802

3360 (transporten en hypotheke) 1803-1811

3361 deel I (schepenakten) 1577-1655

3361 deel II (schepenakten) 1660-1710

3362, 3363, 3364 (schepenakten) 1722-1773

3365 (schepenakten) 1773-1811

Op de studiezaal bevindt zich de historische bibliotheek. Er wordt naar gestreefd om hierin ook alle (historische) publicaties betreffende Nederhorst den Berg op te nemen.

**Nederhorst
den
Berg**

Historische Kring

